

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

**КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ
Спеціальність 053 «Психологія» С4 «Психологія»**

**Навчальна дисципліна
Генетична психологія**

Атестація самостійної роботи

Опрацювання тем-доповідей до атестації

1. Предмет, завдання та методи генетичної психології.
2. Взаємозв'язок генетичної психології з віковою та педагогічною.
3. Історичні передумови виникнення генетичної психології.
4. Концепція психічного розвитку Л. С. Виготського.
5. Ідеї Ж. Піаже про когнітивний розвиток дитини.
6. Теорія психосоціальних криз Е. Еріксона.
7. Роль спадковості та середовища у психічному розвитку.
8. Проблема «природа чивиховання» у генетичній психології.
9. Вікова періодизація за С. Холлом.
10. Розвиток у ранньому дитинстві: сенсомоторна стадія.
11. Егоцентризм дитячого мислення та його подолання.
12. Криза трьох років: психологічна характеристика.
13. Особливості психічного розвитку дошкільника.
14. Провідна діяльність у молодшому шкільному віці.
15. Когнітивний розвиток підлітків.
16. Роль гри у становленні вищих психічних функцій.
17. Соціальна ситуація розвитку за Л. Виготським.
18. Зона найближчого розвитку: приклади та значення.
19. Генетична психологія і проблема навчання.
20. Методи лонгітюдних і крос-секційних досліджень.
21. Психологічні кризи дорослості за Е. Еріксоном.
22. Формування ідентичності у підлітковому віці.
23. Вплив сім'ї на психічний розвиток дитини.
24. Біологічні фактори розвитку психіки.
25. Соціально-культурні чинники психічного розвитку.
26. Теорія діяльності та її значення для генетичної психології.

27. Порівняння теорій розвитку Фрейда та Еріксона.
28. Роль спілкування в онтогенезі психіки.
29. Проблема акселерації та ретардації розвитку.
30. Практичне значення генетичної психології для роботи педагога й психолога.

Тести

1. Вибір однієї правильної відповіді.

1. Хто є засновником генетичної епістемології?
 - а) Л. Виготський
 - б) Ж. Піаже
 - в) Е. Еріксон
 - г) З. Фрейд
2. На якій стадії розвитку за Піаже формується постійність об'єкта?
 - а) сенсомоторна
 - б) доопераційна
 - в) конкретних операцій
 - г) формальних операцій
3. Егоцентризм мислення найбільш характерний для:
 - а) дошкільного віку
 - б) підліткового віку
 - в) старшого шкільного віку
 - г) юності
4. Поняття «зона найближчого розвитку» належить:
 - а) Ж. Піаже
 - б) Л. Виготському
 - в) Дж. Брунеру
 - г) Дж. Вотсону
5. Яка стадія за Піаже пов'язана з формуванням абстрактного мислення?
 - а) сенсомоторна
 - б) доопераційна
 - в) конкретних операцій
 - г) формальних операцій

6. Метод, який дозволяє відслідковувати розвиток дитини протягом тривалого часу:
- а) метод зрізів
 - б) експеримент
 - в) лонгітюд
 - г) анкетування
7. Автор теорії психосоціальних криз розвитку:
- а) Е. Еріксон
 - б) Ж. Піаже
 - в) Л. Виготський
 - г) К. Левін
8. Збереження кількості, об'єму і маси діти починають розуміти на стадії:
- а) доопераційній
 - б) конкретних операцій
 - в) сенсомоторній
 - г) формальних операцій
9. Який метод активно застосовувався у дослідженнях Піаже?
- а) експеримент з близнюками
 - б) клінічний метод бесіди
 - в) тестування інтелекту
 - г) психоаналіз
10. Хто вважав, що вищі психічні функції мають соціальне походження?
- а) Ж. Піаже
 - б) Л. Виготський
 - в) Е. Еріксон
 - г) Дж. Брунер

2. Множинний вибір

11. До методів генетичної психології належать:
- а) лонгітюд
 - б) метод зрізів
 - в) близнюковий метод
 - г) психоаналіз

12. Особливості доопераційної стадії:
- а) символічна функція
 - б) егоцентризм
 - в) розуміння абстракцій
 - г) відсутність логічних операцій
13. Які чинники визнавалися ключовими у розвитку психіки Л. Виготським?
- а) біологічні
 - б) культурно-історичні
 - в) соціальні
 - г) спадкові
14. Що характерно для підліткового віку?
- а) формальне мислення
 - б) постійність об'єкта
 - в) гіпотетико-дедуктивне мислення
 - г) символічна функція
15. Які риси мають вищі психічні функції?
- а) опосередкованість
 - б) довільність
 - в) вродженість
 - г) соціальне походження

3. Ситуаційні задачі (16–20)

16. Дитина 3 років під час гри годує ляльку ложкою, вкладає її спати. Який етап когнітивного розвитку за Піаже це ілюструє ?
- а) сенсомоторний
 - б) доопераційний
 - в) конкретних операцій
 - г) формальних операцій
17. Учень 8 років вважає, що якщо воду перелити з низької широкої склянки у високу вузьку, то її стало більше. Яка стадія розвитку мислення за Піаже ще не сформована?
- а) конкретних операцій
 - б) формальних операцій
 - в) сенсомоторна
 - г) доопераційна

18. Дитина 2 років починає активно вживати слова «я сам», намагається самостійно вдягатися, відмовляється від допомоги дорослого. За Еріксоном, вона проходить кризу:

- а) довіра ↔ недовіра
- б) автономія ↔ сумнів
- в) ініціатива ↔ вина
- г) працелюбність ↔ неповноцінність

19. Підліток під час дискусії міркує про проблеми справедливості у світі, наводить гіпотетичні приклади. Яка стадія когнітивного розвитку за Піаже проявляється?

- а) сенсомоторна
- б) доопераційна
- в) конкретних операцій
- г) формальних операцій

20. Дитина 6 років у грі бере на себе роль «лікаря», діє за правилами («я лікуватиму, ти будеш пацієнтом»). Яка функція гри проявляється за Виготським?

- а) розважальна
- б) формування довільної поведінки
- в) фізична активність
- г) розвиток рефлексів

4. Послідовність

21. Упорядкуйте стадії розвитку мислення за Піаже:

- а) сенсомоторна
- б) доопераційна
- в) конкретних операцій
- г) формальних операцій

22. Упорядкуйте етапи розвитку мовлення за Виготським:

- а) соціальна мова
- б) егоцентрична мова
- в) внутрішня мова

23. Розташуйте кризи розвитку за Е. Еріксоном:

- а) довіра ↔ недовіра
- б) автономія ↔ сумнів

- в) ініціатива ↔ вина
- г) працелюбність ↔ неповноцінність

24. Розташуйте методи за ступенем охоплення часу:

- а) зрізи
- б) лонгітюд
- в) генетико-моделюючий

25. Розташуйте поняття від простого до складного:

- а) рефлекс
- б) навичка
- в) інтелектуальна операція

5. Вірно/Невірно

- 26. Постійність об'єкта формується на сенсомоторній стадії.
- 27. Егоцентризм характерний для підлітків.
- 28. Дитина 10 років може розуміти абстрактні поняття. (ще конкретні операції)
- 29. Лонгітюдний метод передбачає дослідження групи протягом короткого часу.
- 30. Виготський вважав, що навчання передуює розвитку.
- 31. Конкретні операції пов'язані з умінням класифікувати предмети.
- 32. Символічна функція розвивається у підлітковому віці.
- 33. Формальні операції передбачають здатність міркувати про гіпотетичне.
- 34. Критичні періоди розвитку – це етапи найбільшої вразливості психіки.
- 35. Вищі психічні функції виникають спочатку як інтерпсихічні, потім як інтрапсихічні.
- 36. Піаже називав процес включення нового досвіду у вже наявні схеми:
 - а) акомодация
 - б) асиміляція
 - в) адаптація
 - г) інтеграція
- 37. Процес перебудови схеми під впливом нового досвіду — це:
 - а) асиміляція
 - б) акомодация

- в) адаптація
- г) інтеграція

38. Хто наголошував на ролі «дорослого як посередника» у розвитку дитини?

- а) Ж. Піаже
- б) Л. Виготський
- в) Е. Еріксон
- г) Дж. Брунер

39. Яке твердження вірне для генетичної психології ?

- а) Вона вивчає тільки спадковість
- б) Вона вивчає розвиток психіки в онтогенезі та філогенезі
- в) Це суто медична наука
- г) Вона ігнорує вплив культури

40. Який метод вважається найбільш точним у вивченні спадковості?

- а) лонгітюд
- б) близнюковий
- в) метод зрізів
- г) анкетування

41. Яка функція гри за Виготським?

- а) розважальна
- б) формування довільної поведінки
- в) підкріплення інстинктів
- г) розвиток моторики

42. Стадія, коли дитина починає класифікувати предмети за двома ознаками:

- а) сенсомоторна
- б) доопераційна
- в) конкретних операцій
- г) формальних операцій

43. У підлітковому віці провідною діяльністю є:

- а) гра
- б) навчання

- в) спілкування з однолітками
 - г) трудова діяльність
44. За Еріксоном, головна криза підліткового віку:
- а) ідентичність ↔ рольова плутанина
 - б) довіра ↔ недовіра
 - в) автономія ↔ сумнів
 - г) працелюбність ↔ неповноцінність
45. Термін «асиміляція» означає:
- а) пристосування до середовища
 - б) включення нового досвіду у старі схеми
 - в) руйнування схем
 - г) розвитку абстракцій
46. Хто ввів поняття «ведуча діяльність» у дитячій психології?
- а) Л. Виготський
 - б) О. Леонтьєв
 - в) Ж. Піаже
 - г) Е. Еріксон
47. До критичних періодів розвитку належить:
- а) новонародженість
 - б) юність
 - в) рання дорослість
 - г) зрілість
48. Вищі психічні функції відрізняються від елементарних тим, що:
- а) є біологічно зумовленими
 - б) формуються у процесі спільної діяльності
 - в) успадковуються
 - г) не залежать від культури
49. Виготський називав розвиток вищих психічних функцій процесом:
- а) біологічним
 - б) соціальним
 - в) випадковим
 - г) генетичним

50. Зона найближчого розвитку — це:
- а) рівень актуального розвитку
 - б) те, що дитина робить самостійно
 - в) те, що дитина може зробити за допомогою дорослого
 - г) майбутнє досягнення